

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙ

Г.Г. Осадча, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

Термін «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що означає вкладення коштів. Як об'єкт обліку інвестиції являють собою вкладення капіталу з метою його збільшення.

Об'єктами інвестиційної діяльності є: — створення або реконструкція основних засобів; обігові кошти — цінні папери (акції, облігації та ін.); — цільові грошові внески; — науково-технічна продукція та інші об'єкти власності; майнові права та права на інтелектуальну власність.

Суб'єктами інвестиційної діяльності є: — інвестори; — виконавці робіт; — користувачі об'єктів інвестиційної діяльності; — постачальники товарно-матеріальних цінностей, обладнання та проектної продукції а також банківські, страхові та посередницькі організації, інвестиційні фонди та компанії — громадяни країни; іноземні юридичні та фізичні особи, держави та міжнародні організації.

Як об'єкт обліку, інвестиційна діяльність має свою специфіку, правила обліку якої знайшли своє відображення у МСБО 25 «Облік інвестицій», МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», МСБО 16 «Основні засоби».

Інтернаціоналізація бізнесу, створення багатонаціональних та транснаціональних компаній викликали необхідність стандартизації обліку корпоративного інвестування. МСБО 27 «Консолідовані фінансові звіти та облік інвестицій у дочірні підприємства» визначає вимоги підготовки і надання консолідованої фінансової звітності групи підприємств, які знаходяться під контролем материнської компанії.

МСБО 28 «Облік інвестицій в асоційовані компанії» визначає, що інвестиції в асоційовані компанії повинні обліковуватись на основі методу участі у капіталі; стандарт також обумовлює припустимі виключення. Встановлені вимоги стосовно розкриття інформації.

МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», що встановлює принципи та вимоги щодо визнання та оцінки придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань та неконтрольованої частки в об'єкті придбання, умови визнання та оцінки гудвілу тощо. Цей МСФЗ застосовується до операції або іншої події, що відповідає визначенню об'єднання бізнесу [3].

Інвестиційна діяльність в Україні регулюється: Законом України «Про інвестиційну діяльність», Законом України «Про іноземні інвестиції», Законом Украї-

ни «Про державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні», Законом України «Про цінні папери та фондову біржу», а також низкою відповідних національних стандартів бухгалтерського обліку.

П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» визначає методологію обліку фінансових інвестицій та операцій зі спільної діяльності.

П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», в якому розкривається методологія обліку фінансових інструментів та відображення їх у звітності.

П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» визначає методологію обліку придбання та об'єднання підприємств.

П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність», в якому знайшли відображення питання порядку складання консолідованої фінансової звітності.

П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття у фінансовій звітності [2].

П(С)БО 7 «Основні засоби» визначає методологію обліку незавершених капітальних інвестицій в необоротні матеріальні активи.

З метою планування, обліку та аналізу інвестиції класифікуються за наступними ознаками: *об'єктами вкладень* — реальні та фінансові інвестиції. *Реальні інвестиції* — вкладення коштів у реальні матеріальні та нематеріальні активи. *Фінансові інвестиції* — вкладення коштів у цінні папери.

1. *За характером участі* в інвестуванні — *прямі та непрямі інвестиції*. *Пряме інвестування*, пов'язане з безпосереднім вкладенням коштів інвестора в об'єкти інвестування. *Непряме інвестування* опосередковане інвестиційними або фінансовими посередниками.

2. *За періодом інвестування* розрізняють *короткострокові та довгострокові інвестиції*. Під *короткостроковими інвестиціями* розуміють звичайно вкладення капіталу на період, не більше одного року. Під *довгостроковими інвестиціями* розуміють вкладення капіталу на період більше одного року [1, с. 406].

3. *За формами власності інвесторів* розрізняють інвестиції *приватні, державні, іноземні та спільні*.

4. *За регіональною ознакою* виділяють інвестиції *внутрішні інвестиції* (вкладення коштів в середині країни) та *зовнішні* (вкладення коштів в об'єкти інвестування, що знаходяться за межами країни-інвестора).

На сьогодні методологія обліку інвестицій в Україні та методологія обліку за міжнародними стандартами має ряд розбіжностей, що в деяких випадках не є зручним для міжнародного співробітництва. П(С)БО орієнтуються на запити регулюючих органів, а МСФЗ, в основному орієнтовані на користувачів, що мають фінансовий інтерес до суб'єктів та об'єктів інвестування. Такий стан методологічного забезпечення потребує подальшого його удосконалення та узгодження з МСФЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронко Р.М. Облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. — Львів: «Магнолія 2006», 2009. — 744 с.

2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку: [Електронний ресурс].

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності: [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU12013.html.